

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 395. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167178647968.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Ligesom der gives to Slags Engle, baade gode og onde, saaledes gives der ogsaa to Slags Recensentere, nemlig gode og onde, og disse sidste er det, jeg i denne Tilegnelse henvender mig til. De gode kalder jeg gode, ikke just fordi jeg drister mig til at bestemme, om de virkelige fortjene denne Benævnelse eller ikke, men fordi man dog i det mindste kan taale dem, og sige om dem, som Archenholz: At best it can only be said of thera, as of prostitutes, that they are necessary evils. De onde - holdt! siger en af mine Herrer til mig, hvoraf beviser De, at der gives onde Recensentere? - Deres Existense, min Herre! er noget, som jeg just ikke gjerne paatager mig at bevise, med mindre jeg moraliter tvinges dertil, og da bliver mit Bevis at anse som et moderaraen inculpatæ tutelæ; men Muligheden af, at der kan existere onde Recensentere, beviser jegsaaledes: Saa længe, som der gives Hundesjæle iblandt Regentere og kronede Hoveder, der kan forsøge paa at tænde Ild i deres Undersaatteres eller andres civile og politiske Velfærd, saa længe kan der ogsaa gives Hundesjæle iblandt Pøbelen; nu høre Recensenterne til den literære - Stop! nej, dette gaar ikke an, jeg maa gjøre min Syllogismus om igjen: Saa længe, siger jeg, som der gives Hundesjæle^{*} 396 iblandt de virkelige Regentere og kronede Hoveder, der kan forsøge paa at tænde Ild i deres Undersaatteres eller andres civile og politiske Velfærd, saa længe kan der ogsaa gives Hundesjæle blandt Literaturens Despoter og Enevolds-Regentere, der saa lumsk kan tænde Ild i deres Medmenneskers literære Velfærd. Quod erat probandum. Dog med den Forskjel, at, som Antallet paa de virkelige Regentere og kronede Hoveder er meget lidet, saa er og Antallet paa Hundesjælene iblandt dem overmande ringe imod dem, som findes iblandt Literaturens Tyranner. - Nu er min Parenthesis til Ende, og jeg kommer tilbage til min Materie igjen. - De onde Recensentere, siger jeg, høre derimod til Rovdyrene, som enhver bør gaa paa Jagt efter, og jeg indser ikke rettere, end at her i Danmark burde gjøres samme Indretning imod dem, som der er gjort imod andre Rovdyr i Norge, at der nemlig blev udbetalt en vis Præmie til enhver, som kunde fremvise Skindet eller Kløerne af en saadan Recensent. Men da nu en saadan Forordning her ikke er givet, saa maa man lade sig nøje med at ødelægge dem, saa vidt som man kan, for sin egen Sikkerheds Skyld. Det er Dem, mine Herrer! jeg for det andet tilegner dette mit Skrift, for at lade Dem vide, at jeg, saa gjerne, som jeg endog imodtager Anmærkninger af en god Recensent, ikke engang kan finde mig i at faa en fortjent Irettesættelse eller en god Regel fra Deres Haand, ihvor uventet den end vilde være. Men skulde De finde for godt at snurre omkring min Næse med Deres imod andre sædvanlige Melodi, da maa De vide, at der er ikke nær saa megen Medynk hos mig, som der var hos den gamle Onkel Toby, og at jeg aldrig kunde overtale mig til at behandle dem saa ømt, som han behandlede Bremsen og de Monthly Reviewers: Go, says he - dog, det er for smukt til, at det ikke skulde siges paa Dansk - Gaa, sagde han en Dag efter Middag til en stor Brems, som hele Middagstiden havde snurret omkring hans Næse og pinet ham^{*} 397 gruligen, og som han til sidst, efter megen anvendt Umage, fik fat paa, da den fløj ham forbi; jeg vil ikke beskadige dig, sagde Onkel Toby, i det han rejste sig fra sin Stol og gik tværs over Værelset med Bremsen i Haanden; jeg vil ikke skade et Haar paa dit Hoved: Gaa, sagde han, da han lukkede Vinduet op, og aabnede Haanden, idet han talte, for at lade Bremsen flyve: Gaa, stakkels Djævel! pak dig bort; hvorfor skulde jeg gjøre dig Skade? denne Verden er i Sandhed stor nok til at rumme baade dig og mig. - Saa om kunde jeg i Sandhed ikke være imod nogen af mine Herrer; det maa jeg, end ogsaa til min egen Skam, tilstaa.